

Nr 1093

Av herr **Stefanson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 74, med förslag till ny organisation av läkemedelsförsörjningen m. m.

(Lika lydande med motion nr 1282 i Andra kammaren)

I proposition 1970: 74 föreslås att ett halvstatligt apoteksbolag med monopol på detaljhandel med läkemedel bildas och övertar de nuvarande apoteken. På vissa punkter förtjänar dock det framlagda förslaget några kommentarer.

Detaljstledet, apoteksbolaget, måste vara helt fristående från producent- och grossistintressen, vare sig dessa är statliga eller enskilda. Annars uppstår, oavsett de verkliga intentionerna, en risk för partiskhet i inköspolitik, som i sista hand drabbar konsumenterna. Det vore olyckligt om apoteksbolaget genom en egen grossiströrelse skulle överta grossistfunktionen för en del av sortimentet och därigenom ständigt riskera att med rätt eller orätt beskyllas för partiskhet i inköspolitik.

Därför bör omedelbart hela Vitrum göras fristående från apoteksbolaget och ACO skiljas från bolaget.

I likhet med näringsfrihetsombudsmannen, pris- och kartellnämnden och Kooperativa förbundet är vi tveksamma till priskontroll över huvud taget. Det föreslagna apoteksbolaget kommer att få en så stark ställning, att det kan förhindra eventuellt oskäliga producentpriser.

Trots våra betänkligheter mot priskontroll kan vi acceptera propositionens förslag. Det är nämligen rimligt att socialstyrelsens läkemedelsnämnd kan fastställa ett skäligt pris, om apoteksbolaget och vederbörande producent ej kunnat komma överens om ett pris.

Även andra parter har intresse av vilket pris som fastställs och att apoteksbolaget i sin prispolitik behandlar alla leverantörer lika. Därför bör socialstyrelsens läkemedelsnämnd också ha skyldighet att efter anmälan från tredje part pröva skäligheten i ett pris, även om apoteksbolaget och producenten är ense om detta. Läkemedelsnämnden bör dessutom ha rätt att på eget initiativ utan anmälan från något håll pröva läkemedelspriser.

En utredning har föreslagit att ett institut skall inrättas för att främja och samordna en av producentintressen obunden information om läkemedel. Ingen tvekan kan råda om behovet av en utökning av den obundna informationen. Det är då märkligt att departementschefen föreslår att en tyngdpunkt i samhällets informationsverksamhet skall läggas på apoteksbolaget, som ju i regeringens förslag har vissa egna producentintressen.

Enligt vår uppfattning bör en större del av samhällets information om läkemedel läggas i anslutning till socialstyrelsen, som redan bedriver en viss informationsverksamhet. Självfallet har apoteken ett naturligt ansvar för en betydande del av den läkemedelsinformation som vänder sig till allmänheten. Men apoteksbolaget bör inte dominera samhällets läkemedelsinformation.

Den i propositionen föreslagna organisationen av läkemedelskontrollen anser vi vara mindre tillfredsställande. Socialstyrelsen har lagt fram ett förslag till omorganisation av läkemedelskontrollen, innebärande bl. a. att ett nytt organ med självständig ställning, statens läkemedelskontroll (SLK), bildas. Därigenom skulle en hel del av de nuvarande mera specialiserade kontrollorganen kunna uppgå i SLK. Den nya organisationen som skulle bildas genom dessa sammanslagningar föreslog socialstyrelsen skulle ställas under en enhetlig ledning av en s. k. total chef.

Departementschefen vill inte ge SLK någon självständig ställning. I stället skulle den bli en del inom socialstyrelsens läkemedelsavdelning, vars chef förslås leda såväl kontrollorganisationen SLK som all annan verksamhet inom läkemedelsavdelningen. Den organisationen förefaller oss bli alltför otyplig och praktiskt svår att leda för en person. Enligt vår uppfattning bör SLK ges en självständig ställning. Därigenom skulle socialstyrelsen också kunna ha en kontrollerande och övervakande funktion gentemot SLK på samma sätt som gentemot övriga organ inom vår läkemedelsförsörjning.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa

1. att hela Vitrum samt ACO-bolaget erhåller en från apoteksbolaget fristående ställning redan från apoteksbolagets start den 1 januari 1971,

2. att socialstyrelsens läkemedelsnämnd dels ges rätt att på eget initiativ pröva och fastställa skäligt pris på läkemedel i de fall nämnden så finner lämpligt, dels åläggs att efter anmälan pröva skäligheten i ett pris varom apoteksbolaget och läkemedlets producent är överens,

3. att statens läkemedelskontroll ej inordnas under socialstyrelsen utan ges en självständig ställning, i huvudsak på det sätt socialstyrelsen själv i en utredning föreslagit.

Stockholm den 7 april 1970

Stig Stefanson (fp)

Sven Nyman (fp)

Eric Peterson (fp)